

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

463

Vragen van het lid **Van den Hul** (PvdA) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *het voortdurende conflict in Congo dat bij het uitblijven van hulp de komende maanden de levens kan eisen van duizenden kinderen* (ingezonden 1 november 2017).

Antwoord van Minister **Ploumen** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 20 november 2017)

Vraag 1

Wat is uw reactie op de verschrikkelijke situatie in Congo, waarover zowel de Verenigde Naties (VN), die niveau 3 status heeft afgegeven, en het aan hen gelieerde World Food Program alarm slaan?^{1 2}

Antwoord 1

De humanitaire situatie in de Democratische Republiek Congo (DRC) is uitermate zorgwekkend. De noodsituaties in de Kasai-regio, Tanganyika en Zuid-Kivu rechtvaardigen dat de VN het hoogste crisisniveau heeft uitgeroepen. De verhoging van het crisisniveau biedt mogelijkheden extra middelen te mobiliseren om zo de urgent benodigde hulp te bieden.

Vraag 2

Staat de Nederlandse regering in contact met de Congolese regering en/of de VN over de crisissituatie in Congo? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet en bent u bereid dit alsnog te doen?

Antwoord 2

Het kabinet staat op internationaal en lokaal niveau in nauw contact met de VN en met de Congolese regering over de situatie in de DRC. Het contact over de humanitaire crisis loopt vooral via de VN Humanitaire Coördinator en de humanitaire organisaties zoals UNHCR, WFP en OCHA. Nederland is een actieve speler in de DRC en neemt onder meer deel aan donorbijeenkomsten en monitoringsmissies.

¹ UN News Centre: Widespread militia activity, political unrest drive millions from their homes in DR Congo, UN warns, 24 oktober 2017

<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=57949#.WfdLwLWDO70>

² BBC.com: DR Congo's Kasai conflict: «Millions face starvation without aid» 29 oktober 2017
<http://www.bbc.com/news/world-africa-41793821>

Vraag 3

Welke rol kunnen Nederland en de Europese Unie volgens u spelen om het gebrek aan noodhulp te dichten, wetende dat nog geen 50 miljoen dollar van de volgens de VN benodigde ruim 235 miljoen is opgehaald?

Antwoord 3

Het totale noodhulpbudget dat de VN nodig heeft in de DRC bedraagt USD 812,6 mln. Hiervan is op dit moment slechts USD 287 mln. (35,4%) beschikbaar gesteld. Nederland droeg in augustus 2.017 EUR 3 mln. bij aan het VN *Humanitarian Pooled Fund*. Ook draagt Nederland indirect bij, als de op één na grootste donor van het Central Emergency Response Fund (CERF) dat USD 26,5 mln. beschikbaar stelde. De Europese Commissie (DG ECHO) heeft in 2017 tot nu toe EUR 44 mln. beschikbaar gesteld voor noodhulpprogramma's in de DRC. ECHO organiseert op 28 november 2017 een donorbijeenkomst, waaraan Nederland zal deelnemen, om aandacht te vragen en extra middelen te mobiliseren voor de crisis in de DRC.

Nederland draagt verder bij aan verschillende (regionale) programma's gericht op het bieden van noodhulp, wederopbouw, het bevorderen van stabiliteit en conflictpreventie in de DRC (EUR 116,6 mln. sinds 2012). Het kabinet zal ook in de toekomst in de DRC bijdragen aan de aanpak van grondoorzaken van conflict via het *Addressing Root Causes* fonds (EUR 8,2 mln. 2016–2021) en aan noodhulp via de *Dutch Relief Alliance*, die een noodhulpprogramma in de DRC start.

Vraag 4

Bent u bereid om zich zowel nationaal als in internationaal verband in te zetten voor acute noodhulp? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Het kabinet zet zich actief in voor acute noodhulp. Een substantieel deel van het noodhulpbudget bestaat uit een bijdrage aan humanitaire partners die dit kunnen besteden daar waar de noden het hoogst zijn: de VN, het Rode Kruis en de *Dutch Relief Alliance*. Dit stelt hen in staat te kunnen plannen voor de humanitaire respons die nodig is in langdurige crises en geeft hen tegelijk de flexibiliteit om te kunnen inspelen op acute rampen of oploeiend conflict. Daarnaast houdt het kabinet zelf een deel van het budget vrij voor het verlichten van noden als gevolg van een acute crisis.

Vraag 5

Neemt u bij de herziening van de lijsten van focuslanden en landen waar Nederland een ontwikkelings- en/of hulprelatie mee heeft, landen waar zogeheten vergeten crises spelen mee in uw overweging? Gaat u in specifieke zin Congo meenemen in deze overweging? Kunt u voor beide vragen uw antwoorden toelichten?

Antwoord 5

Het kabinet herziet op dit moment het landenbeleid in het licht van de nieuwe doelstellingen van het buitenlands beleid om meer focus en effectiviteit aan te brengen. Het kabinet zal zogeheten vergeten crises, zoals de crisis in de DRC, meenemen in die overweging.

Vraag 6

Deelt u de mening dat langlopende conflicten, zoals in Congo, vallen onder de vaak aangehaalde «grondoorzaken van migratie»? Zo nee, kunt u dit toelichten?

Antwoord 6

De volatiele situatie in de DRC heeft de afgelopen decennia geleid tot grootschalige migratie, zowel binnen de DRC als in de regio. Momenteel zijn 3,9 mln. Congolezen ontheemd en zijn ruim 600.000 Congolezen als vluchteling in de regio geregistreerd. Volgens officiële cijfers verblijven daarnaast ruim 800.000 Congolezen op het Afrikaanse continent als arbeidsmigrant, maar daadwerkelijke cijfers liggen waarschijnlijk hoger. De aanhoudende conflicten in combinatie met de slechte economische en sociale omstandigheden en forse bevolkingsgroei zullen de komende jaren waarschijnlijk leiden tot nog meer migratie vanuit de DRC. Op dit moment worden verreweg de

meeste Congolezen opgevangen in de regio en is migratie vanuit de DRC naar Europa beperkt.

Vraag 7

Welke rol dicht u de mijnbouwindustrie, waaronder die gericht op het winnen van kobalt, toe bij het Congolese conflict?³

Antwoord 7

De mijnbouwindustrie is een voorname bron van inkomsten voor de DRC, maar ook een bron van conflict. Smokkel van goud en andere grondstoffen uit het oosten van Congo faciliteert de activiteiten van gewapende groepen en werkt corruptie en machtsmisbruik in de hand. Zowel de delving van waardevolle conflictmineralen (coltan, tin, wolfram, goud, diamant) als de grootschalige mijnbouw van koper en kobalt hebben hierdoor een ontwrichtend effect. De overheidscontrole in grote delen van de DRC is gering; een oorzaak, maar ook gevolg van de overvloed aan natuurlijke hulpbronnen. De te verwachten stijging van de vraag naar kobalt (tot 50 keer meer in 2025 dan in 2016 werd geproduceerd), waarvan de meerderheid in de DRC wordt gewonnen, zal in de toekomst een grote rol spelen.

Nederland hoort bij de voorlopers op het gebied van tegengaan van illegale exploitatie van grondstoffen in de DRC. Nederland heeft veel betekend voor mijnbouw in het oosten van Congo door conflictvrije handel in tin te ontsluiten via het *Conflict Free Tin Initiative*. Nederland ondersteunt voorts het *Extractive Industries Transparency Initiative* (EITI). Door het traceerbaarheidsprogramma ITSCI zijn nu bijna 800 mijnen, met ongeveer 55.000 mijnwerkers, geregistreerd als conflictvrij.

³ Bloomberg.com: We will all be relying on Congo to power our electric cars, 27 oktober 2017
<https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-10-26/battery-boom-relies-on-one-african-nation-avoiding-chaos-of-past>